

A klinikai pszichológia a „valódi” pszichológia?

A Magyar Pszichológus Kamara felállításával kapcsolatban folytatott viták keretében egy érdekes érvrendszer rajzolódik ki, amit a következőképpen lehetne összefoglalni: a pszichológusok egy része, a klinikai szakpszichológusok egy csoportja állítja, hogy ők merőben más tevékenységet végeznek, mint a többi szaktárs, magasabb rendű tevékenységet űznek és inkább az orvosokhoz tartozónak vallják magukat, tevékenységük egészségügyi jellege okán, mint a pszichológusok széles és sokszínű társadalmához. Elemzői és értő figyelemmel olvasva ezt az álláspont teljességgel érthetetlen.

Elsősorban azért, mert egy kb. 10%-os kisebbség tapasztalataink szerint szintén elenyésző kisebbsége kampányol a kamara ellen, akik létszámuk okán nem hivatottak az egész szakma nevében nyilatkozni. Ők a pszichológusok egy tizedének kisebbsége, hiszen a két évvel ezelőtti e-mailes véleménykérés alapján a nyilatkozó klinikai szakpszichológusok túlnyomó többsége a kettős kamarai tagság mellett tette le a voksát. Magyarországon a pszichológus szakma – nyilvántartás hiányában becslések szerint - mintegy tízezer főt számlál. Ebből mintegy kilencszáz fő van a Magyar Orvosi Kamarában a nemrégiben megalakult "Nem Orvosi Diplomások" Tagozatban. Ebből 217 fő válaszolt a feltett kérdésre és ennek 96%-a a kettős tagságot akarja. Hány pszichológus nevében nyilatkozik tehát az, aki szerint a teljes pszichológus társadalom megvan kamara nélkül???

Gondolhatnánk, hogy ahogy mondják, ők más szakmához tartoznak, a „klinikumhoz”. Valóban, a pszichológia tudománya széles területet érint és a specializáció valóban sokféle további képzést ír elő. A szakirányú továbbképzés azonban nem differenciálja oly mértékben a tudást és a tevékenységet, hogy ne lehessen egységes szakmaként kezelni a pszichológus szakmát, amennyiben alapképzétségként 5 évig tartó, egyetemi oklevéllel igazolt pszichológus szakképzettséggel rendelkezik minden tagja. . A szakma tehát a pszichológia alaptudomány talaján egységes. A jelenleg az egészségügy keretein belül működő szakirányú továbbképzésekre is csak azért jelentkezhet valaki, mert okleveles pszichológus, az is marad, csak egészségügyi területre specializálódva. Az egyes orvosi szakmák struktúrája is azonos: egy egységes 6 éves képzést követően különböző – olykor egymástól nagyon is távol eső – szakterületekre specializálódnak az orvosok. Mégsem merül fel senkiben, hogy ne tartoznának egy szakmába, egy kamarába.

Nem akarnak tehát a klinikusok a „többi” pszichológussal közösséget? Például szolgálhat a Magyar Orvosi Kamara, ami sokkal távolabb eső szakmákat tömörít egybe, akár nem orvosokat is, amilyenek a pszichológus tagjai! Működése azonban megfelelő és eredményes. A Magyar Építészkamara hasonlóan heterogén. A pszichológia ennél jóval homogénebb és koherensebb tudomány, az összes szakterületet is figyelembe véve. De - ahogy a Magyar

Orvosi Kamarában, a Nemzeti Pedagógus Karban, az Építész Kamarában és más kamarákban is – itt is szükséges és indokolt tagozatokat létrehozni, hogy biztosítva legyen a szakterületek véleményformáló fóruma, és minél több szakmai szempont érvényesülhessen.

De mi a helyzet a túlnyomó többséget jelentő egyéb szakirányon végzett pszichológusokkal? Ők nem segítenek az embereknek? Ők nem a pszichológia tudomány gyakorlati művelői? Az ő végzettségük semmis? Csak a „beteg” ember fordul pszichológushoz? Beteg az a személy, aki jobb életminőségre, jobb párkapcsolatra vagy jobb megküzdési technikákra vágyik, vagy esetleg tehetsége kibontakoztatásához segítségre van szüksége? Az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló rendeletet alapján okleveles pszichológus, aki pszichológus - viselkedéselemző BA bemenetre épített MA oklevelet szerzett, azaz 5 éves pszichológus képzésben részesült. Így a pszichológusok túlnyomó többsége bölcsészettudományi képzésből érkezik, azaz nem egészségügyi végzettségű!!!! Az MA megszerzését követően differenciálódik a szakmagyakorlás lehetősége. Mely szakmában lehetséges az, hogy az öt éves diploma semmire sem jogosít, csak további 7 év tanulás után lehetséges a munka? Mely szakmában lehet az, hogy öt év egyetem és két év szakirányú továbbképzés után még mindig másodrendű szakmagyakorló az ember?

Az egészségügyről szóló törvény szabályozza a klinikai szakpszichológiát és a pszichoterápiát az egyéb egészségügyi ellátások között „Pszichoterápia és klinikai szakpszichológia” címen, ami további szakképesítéshez kötött egészségügyi terület, azaz a valóban beteg emberek menedéke. Minthogy ez egészségügyi tevékenység, a szakma gyakorlása garanciális okokból feltételekhez kötött, a tevékenység ellenőrzésének mechanizmusa alaposan kimunkált. De vajon ezzel a bölcsész diplomás pszichológus orvos lett? Ez lehetetlen lenne a képzés hiánya, a magyar jogrendben a felsőoktatási jogszabályok és a tevékenység tartalma miatt is. Ezek a pszichológusok az egészségügy keretein belül végzik tevékenységüket, olykor valóban beteg emberek szolgálatában. Tevékenységük, szolgáltatásuk egy része azonban a klinikumon kívül, egészséges emberek számára is nyújtható, nyújtják is, magánszolgáltatóként. Az egészségügyben, ha a baj eléri a betegség szintjét, valóban számos sajátos élethelyzet és szabályozás van, melyek tisztelete és betartása alapvető. Ennek megfelelően a törvény kettős kamarai tagságot írna elő: egy az alapszakmának, a tevékenység jellegének megfelelő kamara és egy a speciális területnek megfelelő, a betegek védelmét is szolgáló orvosi kamarában. A kettős tagság biztosítja a kliensek valódi védelmét.

Látható, hogy míg a szabályozás az egészségügy területén rendkívül kidolgozott, komoly terheket róva ezzel a szakmát ezen a téren gyakorlóakra, addig az egyéb tevékenységek egy része teljesen szabályozatlan, rendezetlen a szakirányú továbbképzés és a módszer-specifikus képzések helyzete és a tevékenység indokolatlanul elnehezül az egészségügy területén dolgozó szakpszichológusok számára, hiszen nincs olyan érdekvédelmük, ami akár az orvosi kamarán belül is hatékony lenne.

Érthetetlen tehát a klinikai szakpszichológusok egy kis, ámde hangos részének elkülönülési szándéka szakmatársaiktól. Vajon miért érdekük a kisebbséggel körülvéve magukat, a képzettségük részét kisajátítva elefántcsont-toronyba vonulniuk?